

УДК 338.45(447):336.7

ГРОШОВІ ПОТОКИ ПІДПРИЄМСТВА: СУТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ УПРАВЛІННЯ

Стацук О.В., Хандучка А.М.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

У статті розкрито сутність грошових потоків та необхідність управління ними. Визначено економічну характеристику грошових потоків підприємств та їх класифікацію.

Ключові слова: грошові потоки, грошові кошти, надходження, управління, класифікація.

Вступ. У сучасних умовах розвитку економіки України управління грошовими потоками суб'єктів господарювання є важливою складовою фінансового планування. Питання ефективності управління грошовими потоками підприємства є доволі актуальним, оскільки величина цих потоків свідчить про стан самого підприємства, основою для його самофінансування та впливає на платоспроможність і ліквідність [3, с. 469].

Постановка проблеми. Фінансово-господарська діяльність підприємств нерозривно пов'язана з рухом грошових коштів, в результаті якого формуються вхідні і вихідні грошові потоки. У зв'язку з цим особливого значення набуває поняття “грошовий потік”, яке привертає увагу багатьох практиків і науковців. Важливість дослідження проблеми формування грошових потоків обумовлюється тим, що вони обслуговують господарську діяльність в усіх її напрямках. Аналіз останніх досліджень. Концептуальні основи сутності, виникнення та рух грошових потоків достатньо широко розглядаються в працях зарубіжних та вітчизняних вчених: Ю. Бріггема, Л. Галенські, Д. Ван Хорна, А. Кінга, В. Бочарова, І. Бланка, В. Ковальова, Л. Лігоненко, А. Поддєрьгіна, О. Терещенка, О. Шеремета та інших. Проте, хоча й досить багато напрацьовано із зазначеної тематики ще не сформовано єдиної теоретичної бази, яка б охоплювала увесь комплекс питань управління грошовими потоками підприємства. Крім того, не визначено єдиного однозначного підходу при визначенні та тлумаченні категорії грошові потоки.

Метою є дослідження і уточнення теоретичних аспектів визначення сутності грошових потоків, їх класифікація та необхідність управління.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі розвитку економічних відносин в Україні зростає увага до проблеми оптимізації грошових потоків підприємства. Це зумовлено тим, що перехід до ринкової економіки суттєво підвищує роль та місце руху грошових коштів у системі управління підприємством. Тому управління грошовими потоками підприємства є необхідною функціональною стратегією, успіх якої виступає запорукою високих результатів підприємницької діяльності, конкурентноздатності та динамічного розвитку підприємства [2, с. 108].

Різноманітність підходів до розуміння економічної сутності грошових потоків обумовлене тим, що вони складають основу всієї фінансової системи підприємства і мають тісний зв'язок фактично з усіма його економічними процесами. Науковці вважають, що поняття грошових потоків можна трактувати по-різному, залежно від завдань аналізу [12, с. 102]. Проте це обумовлює складнощі у його вживанні. Тому існує необхідність в уточненні формулювання змісту зазначеного поняття.

Грошові кошти, які одержує підприємство у результаті своєї діяльності, називаються грошовим потоком [4, с. 158]. Грошові надходження повинні мати постійний, динамічний характер. Це означає, що грошовий потік повинен бути безперервним. Поняття «грошовий потік» (Cash flow) включено у фінансову діяльність вітчизняних підприємств з іноземних джерел. Ознайомлення з науковими працями провідних учених-економістів показало, що існує значна кількість підходів до трактування грошового потоку як економічної категорії. Вітчизняні вчені-економісти В. А. Верба та О. А. Загородніх розширюють поняття грошового потоку, підкреслюючи, що це «...різниця між кількістю отриманих і витрачених грошей...» [5, с. 75]. С. О. Москвін при визначеності грошового потоку обмежується поняттям різниці між грошовими надходженнями й витратами. [10, с. 54] При цьому звертається увага на існування декількох підходів до визначення грошового потоку (рис. 1.1).

Зауважимо, що російський учений-економіст І. Балабанов тлумачить грошовий потік, передбачаючи оборот грошей, який протікає безпосередньо в часі. При цьому автор звертає увагу на те, що система відношень, яка виникає при грошовому потоці, носить фінансовий характер [2, с. 175].

В навчальному посібнику «Фінансовий менеджмент» Коваленко Л. М. грошовий потік – це надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів у результаті виробничо-господарської діяльності підприємств [7, с. 79].

Показник «грошовий потік» або «чистий грошовий потік», за твердженням О. О. Терещенко, почав використовуватись у 50-х роках ХХ століття американськими аналітиками при аналізі цінних паперів і звітності підприємства [11, с. 181].

Чистий рух грошових коштів, отриманий при здійсненні операційної діяльності, у світовій прак-

Рис. 1.1. Схема визначення грошового потоку за ознакою методу його розрахунку [6]

господарської діяльності. Автор зазначає, що «... це надлишок грошових коштів, який утворюється на підприємстві в результаті господарської діяльності» [8, с. 137]. Повне розкриття сутності поняття «грошовий потік» неможливе без проведення його класифікації. Найбільш повну класифікацію видів грошового потоку подано І. А. Бланком, про що й відповідно відображено на рис. 1.2.

Виходячи з класифікації, грошові потоки безпосередньо пов'язані з рухом коштів на підприємстві, який відображає надходження в розпорядження суб'єкта господарювання коштів та їх еквівалентів і їх використання.

Отже, грошовий потік підприємства є одним з головних об'єктів управління, представлений у грошовій формі і безпосередньо пов'язаний із функціонуванням грошей і грошової системи. Виконуючи функцію інструменту взаєморозрахунків із суб'єктами економічних відносин всіх видів його діяльності, грошовий потік, пов'язаний із чинниками ліквідності та ризику, впливає на рух активів та капіталу підприємства, характеризується відповідними розміром, напрямом і часом [1, с. 176].

Висновки. Уточнення поняття та розширення класифікації грошових потоків надасть можливість розширити аналітику руху грошових коштів, підвищити рівень управління грошовими потоками підприємства, що в свою чергу забезпечить його фінансову стабілізацію та високі темпи розвитку. На основі розглянутих визначень грошового потоку можна сформулювати найбільш об'єктивне визначення даного поняття. Таким чином, грошовий потік підприємства є сукупністю розподілених у часі надходжень і витрат грошових коштів, рух яких є одним з головних об'єктів управління, пов'язаний із чинниками ліквідності та ризику, впливає на рух активів та капіталу підприємства, характеризується відносними розміром, напрямком і часом. Формування грошових потоків на підприємстві характеризується різним рівнем їх значущості для забезпечення стабільності фінансово-господарської діяльності підприємства у короткостроковому та довгостроковому періодах.

Список літератури:

1. Бланк І.А. Управління грошовими потоками. – К.: Ніка-Центр, Ельга 2002 – 736 с
2. Балабанов І.Т. Финансовый анализ и планирование – 2 изд, доп. – М.: Финансы и статистика, 2008. – 208 с.
3. Бланк І.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс/ Игорь Александрович Бланк – перераб. и доп. К.: Ника – Центр. 2004. – 528 с, 2-е изд.,
4. Брігхем С. Ф. Основи фінансового менеджменту : пер. з англ. / С. Ф. Брігхем. – К. : КП «Вазак» ; Молодь, 1997. – 1000 с.
5. Верба В. А. Проектний аналіз : підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. – К. : КНЕУ, 2000. – 322 с.
6. Дюдюн Т. Ю. Оцінка рентабельності грошових потоків при управлінні фінансово-господарською діяльністю : дис. ... канд. екон. наук : 08.04.01. – фінанси, грошовий обіг і кредит / Тетяна Юріївна Дюдюн. – Кривий Ріг, 2006. – С. 184.
7. Коваленко Л. О. Финансовый менеджмент : навч. посібник / Л. О. Коваленко, Л. М. Ремньова. – 2-ге вид., перероб. і доп. –К. : Знання, 2005. – 485 с. – (Вища освіта XXI століття). – ISBN 966-346-036-9.
8. Коласс Б. Управление финансовой деятельностью предприятия. Проблемы, концепции и методы : учеб. пособие / Б. Ко-ласс ; пер. с франц. под ред. Я. В. Соколова. – М. : Финансы ; ЮНИТИ, 1997. – 576 с.
9. Коробов М. Я. Финансово-економічний аналіз діяльності підприємств / М. Я. Коробов. – К. : Знання, 2000. – 378 с.
10. Суторміна В. М. Финансы зарубежных корпораций : навч. посібник / В. М. Суторміна, В. М. Федоров, Н. С. Рязанова. – К. : Либідь, 1993. – 247 с.
11. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посібник / О. О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2003. – 554 с. – ISBN 966-574-441-0.
12. Яструбецька Л.С. Грошові потоки в оцінці інвестиційного проекту // Фінанси України. – 2005. – №5. – С. 101-109.

Стацук Е.В., Хандучка А.М.

Восточноевропейский национальный университет имени Леси Украинки

ДЕНЕЖНЫЕ ПОТОКИ ПРЕДПРИЯТИЯ: СУЩНОСТЬ И НЕОБХОДИМОСТЬ УПРАВЛЕНИЯ

Аннотация

В статье раскрыта сущность денежных потоков и необходимость управления ими. Дана характеристика денежных потоков предприятий и их классификацию.

Ключевые слова: денежные потоки, денежные средства, поступления, управления, классификация.

Staschuk O.V., Khanduchka A.M.
Eastern European Ukrainian National University

CASH FLOW GROUP: ESSENCE AND THE NEED TO MANAGE

Summary

The article reveals the essence of cash flow and the need to manage them. The economic characteristics of the cash flows of companies and their classification.

Keywords: cash flows, cash receipt, management, classification.

УДК 002.2: 004.738.5 (477)

ПОРІВНЯННЯ КЛАСИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ І СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ДО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Федотова Т.А., Корнієнко С.О.

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

У роботі досліджено сучасні тенденції в менеджменті та специфіку управління персоналом в ІТ сфері. Порівняно особливості класичного менеджменту та новітніх тенденцій онлайн індустрії. Також у роботі особливої уваги приділено аналізу сучасного підходу до управління людськими ресурсами в проекті – SCRUM.

Ключові слова: Класичний менеджмент, функції менеджменту, скрам, проєкт-менеджер, ІТ продукт, інтернет технології.

Постановка проблеми. Питання необхідності інноваційного розвитку управління персоналом останнім часом все частіше виникає у сучасних проєктних командах, які розробляють інноваційні продукти для всіх сфер життя. Специфіка ІТ галузі зумовлює впровадження в менеджмент проєктів нетрадиційних методів керування проєктами та їх ресурсами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом в середовищі ІТ спеціалістів з'явилося багато публікацій стосовно проєктного менеджменту та організації управління командою під час розробки продукту. Переважно описанням методики СКРАМ займалися американські спеціалісти, зокрема розробники методики СКРАМ – Кен Швабер і Джефф Сазерленд, Майк Бідл, Майк Кон, Хенрік Книберг.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на чисельні роботи присвячені дослідженню методики СКРАМ невирішеними залишаються питання адаптації даної методики в інших галузях економіки, а не лише в ІТ.

Мета статті. Головною метою даної роботи є аналіз та співставлення особливостей класичної школи менеджменту та СКРАМу, а також детальний аналіз особливостей СКРАМу для подальшої можливості імплементації його на інші сфери економіки, а не лише на ІТ галузь.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на молодість науки менеджмент, вже з початку ХХІ ст. класичні принципи організації праці персоналу зазнали серйозних метаморфоз, особливо в інноваційних галузях економіки. Проте матеріалоемні галузі виробництва такі як металургія або важке машинобудування як і раніше використовують класичні випадкові моделі управління проєктами, які потребують значної кількості персоналу. Сучасні тенденції менеджменту проєктів активно впроваджуються в галузях з величезною конкуренцією та швидким старінням продукції, зокрема в ІТ. Та наукова література продовжує акцентувати увагу на класичних засадах, не приділяючи належної уваги бережливим методикам західних спеціалістів. На

рис. 1. Представлено основні 5 функцій класичної школи менеджменту.

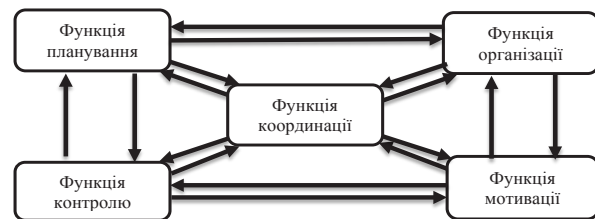

Рис. 1. Класичні функції менеджменту

Розроблено автором за даними [1]

Найбільшим гігантом сучасного ІТ менеджменту є корпорація «Google». Саме її розробки в цьому напрямі являються передовими та широко використовуються по всьому світу. В Україні яскравим послідовником менеджменту «Google» є ігрова компанія «Murka», підконтрольна корпорації Noosphere ventures. Головною ідеєю компанії, що перевертає класичну теорію менеджменту з ніг на голову є нерегламентований робочий день, і максимальна свобода працівників на робочому місці в рамках розробки продукції. Головним чином це пов'язано із зацікавленістю компанії в креативних та талановитих кадрах, а ці якості не можуть уживатись в людині коли її оточує жорсткий робочий графік, одноманітна обстановка та інші повсякденні рамки. На рис. 2 зображено стандартні етапи розробки продукту в ІТ компанії «Murka».

Рис. 2. Етапи розвитку проєкту в загальному вигляді

Розроблено автором

Згідно до особливостей сучасного менеджменту проєктів співробітник приймає активну участь у всіх вищенаведених етапах. Більш того команда розробки самостійно створює план своєї діяльнос-